

Onbekende vormen Trumm-Bergmans

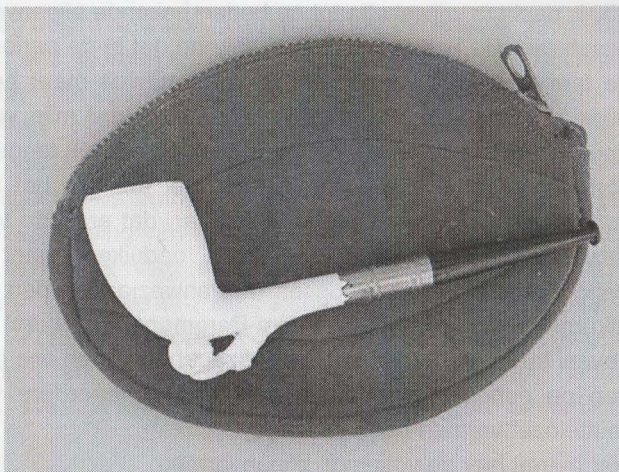
Jos Engelen

Bij het tot stand komen van het boek Pijpenfabriek Trumm-Bergmans te Weert, 2006, dacht ik vrijwel alle tot op heden bekende pijpenvormen van deze fabriek beschreven te hebben. Het was bekend dat in de periode na de opheffing van de fabriek enkele vormen waren weggegeven maar het was onbekend waar deze zich thans bevonden. Wie schetst echter mijn verbazing toen rond- en door het verschijnen van dit boek in oktober 2006 langs diverse wegen tal van vormen opdoken, die echter helaas niet meer in het boek TB meegenomen konden worden. Het is niet ondenkbaar, dat er in de toekomst nog meer van deze onverwachte vondsten zullen opduiken, want er bestaat nog een behoorlijke discrepantie tussen de aanwezige vormen en de bekende pijpen, afkomstig van de fabriek Trumm-Bergmans. En vooral Jo Bergmans kan zich zoveel jaren na datum niet meer exact herinneren wie in die hectische periode van de opheffing van de fabriek, één of meerdere van de toen voor hen “nutteloze” vormen heeft verkregen.

Het betreft hier de volgende pijpenvormen:

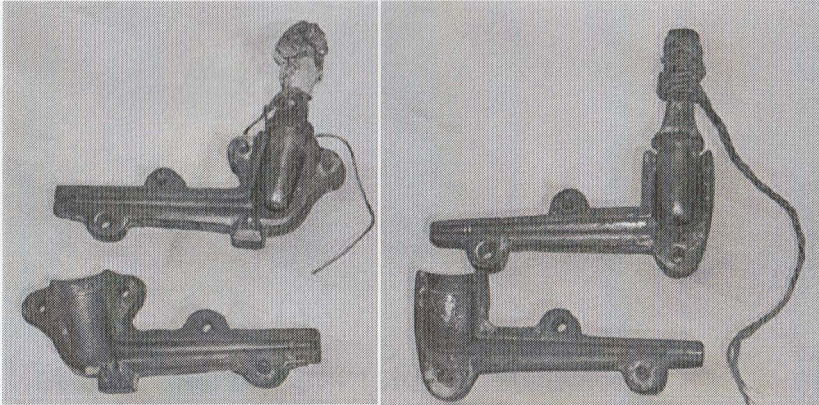
1. Vorm, ijzer, voetbal, berustend bij Guus Bergmans in Klagenfurt, Oostenrijk;
2. Vorm, ijzer Paul Krüger, nr. 67 berustend bij Guus Bergmans in Klagenfurt, Oostenrijk;
3. Vorm, ijzer, potje nr. 68 berustend bij Guus Bergmans in Klagenfurt, Oostenrijk;
4. Vorm, koper, lobben, berustend in het depot van Museum de Tiendschuur in Weert;
5. Vorm, koper, Jacob groot, berustend in het depot van Museum de Tiendschuur in Weert;
6. Vorm, ijzer, “insteek”, sportpijp nr. 50 berustend in het depot van Museum de Tiendschuur in Weert;
7. Vorm, ijzer, potje, berustend bij H. J. Smolenaers , accountant te Weert;

Vorm 1, 2, en 3 waren in het bezit van Guus Bergmans, de oudste broer van Jacques en Jo Bergmans, die mij daarover inlichtte bij het verschijnen van het boek, met de belofte dat hij deze zou beschrijven en eventueel fotograferen. Zover is het helaas nooit gekomen want Guus Bergmans, franciscaan, overleed onverwachts op 15 februari 2007 en toen kwamen deze vormen tevoorschijn en werden ter plekke in Klagenfurt gefotografeerd.

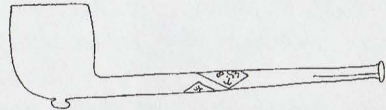
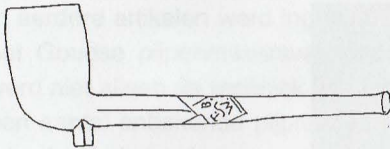

Het in deze vorm gefabriceerde en ernaast afgebeelde insteek voetbalpijpe was populair eind 19^e begin 20^e eeuw, toen het voetbal de kinderschoenen was ontgroeid en in was bij grote lagen van de bevolking. De KNVB werd immers opgericht op 8 december 1889 als de Nederlandschen Voetbal- en Athletischen Bond. Nu beter bekend als Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond. Met een rijke historie en spoedig volkssport nummer één. Het pijpje rust op een “suède” tabakszak, eveneens van TB, die in de vorm is gemaakt van een tweede populaire sport: rugby.

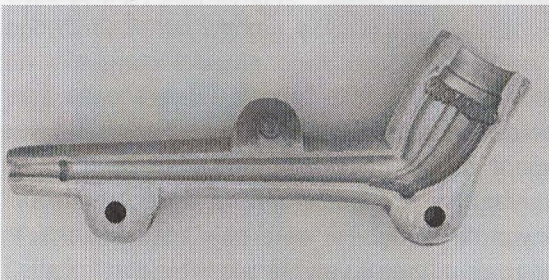

Deze twee vormen waren in de eindfase van de fabriek TB vlak vóór en na de eerste wereldoorlog zeer populair en vormden deel van de catalogusbladen waarmee TB zijn klanten bezocht in die jaren. Zij waren resp. de nummers 67 en 68 uit het TB assortiment en werden Paul Krüger en Potje genoemd.

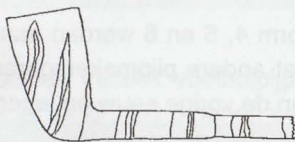
Vorm 4, 5 en 6 werden aan het museum de Tiendschuur geschonken, samen met andere pijpmakersgereedschappen zoals de pijpenschroef in de jaren 70 van de vorige eeuw en lagen aldaar in depot.

In deze mooie kopervorm werd de lobbenpijp vervaardigd met als “radering” boven aan de ketel een sierlijk ornament. De juiste benaming van deze pijp valt niet meer 100 % te traceren, maar zowel de vorm als de afgebeelde bodemvondst zijn van een simpele schoonheid.

De Jacobpijpen van TB waren zeer gewild en uit deze kopervorm in vier delen is tot het laatst gefabriceerd. Het betreft hier de Jacob groot met als tekst op de band: Ik ben de ware Jacob. In 1920 werd dit manchets-catalogusnummer 413 verkocht per gros voor Fl. 3,60 inclusief roer.

Deze simpele vorm was in de eindfase van de fabriek TB eveneens zeer populair en vormde ook deel van de reeds genoemde catalogusbladen. Dit was nummer 50 uit het TB assortiment en werd Sportpijp genoemd. De steel en ketel waren uit één kleistuk vervaardigd en imiteerden op deze "goedkope" wijze de veel duurdere insteek van dit model. Hij werd ook, zoals bekend, in andere uitvoeringen vervaardigd zoals portretpijp en hier als Whieldon-imitatie.

Vorm 7 werd door Jo Bergmans geschonken aan zijn goede vriend Huub Smolenaers, die mij rond het verschijnen van het boek attendeerde op deze vorm. Het betreft ook hier een potjesmodel, waarbij de knopiel iets meer naar voren ligt.

